

Ezber bozan seçim, anketleri de yanılttı

Metin Ersoy / Havadis Gazetesi

Son yıllarda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) yaşanan seçimlerde beklenmedik ve ezber bozan sonuçlarla karşılaşılıyor. Seçimlerde kitle iletişim araçları tarafından “favori” olarak gösterilen adayların birçoğu ya sandıktan çıkamıyor ya da beklediği oranda vatandaşlardan oy toplayamıyor. Geçtiğimiz hafta yaşanan yerel kuruluş organları genel seçimi ile ilgili örnekte de gördüğümüz gibi halk artık kendisine medya tarafından enjekte edilmeye çalışılan popülist ve manipüle bilgilerle dolu yayınlara inanmıyor. Yerel kuruluş organları seçimlerinde özellikle partiden çok adayların isimleri ve nitelikleri ön plana çıkıyor. Böylesi bir durumda da medyanın almış olduğu reklamların karşılığı olarak öne çıkardığı ve seçimin kesin favorisi olarak gösterdiği bazı adaylar seçim yarışında beklediği oy oranına ulaşamıyor.

Seçim ve medya

Seçim sürecinde söz konusu adayların kazanıp kazanamayacağını genellikle bölge insanı tahmin edebiliyor. Kırsal kesimde yaşayan vatandaşlar, bir birini iyi tanıdığı için seçimlerin sonucu çoğu zaman önceden biliniyor. Ancak ilçelerde ve bir birinden daha kopuk bir biçimde yaşam süren bireyler bu konuda zaman zaman sürprizlerle karşılaşabiliyor. Durum böyle olunca da medya üzerinden seçimlerin gidişatı ve adayların yarışı hakkında bilgilenmek gerekiyor. Seçimlerle ilgili kanaatini medya üzerinden şekillendirmeye çalışan bir kişinin her zaman için doğru bilgiye ulaşamayacağını dile getirmeliyim. Bu süreçte bireyin kendine sağlanan bilgilerle ilgili ciddi bir donanıma sahip olması ve kararlarını bir süzgeçten geçirmesi gerekmektedir.

Anket savaşları!

İşte bu noktada; medya üzerinden bizlere ulaşan seçim anketleri ve KKTC halkının pek sevdiği seçim konvoyları ve nümâyişler yol gösterici olabiliyor. Özellikle kararsız vatandaşların oylarını kullanmaya giderken bahsetmiş olduğum süreçlerden etkilenmesi muhtemeldir. Geçtiğimiz günlerde “Seçim döneminde gazetecilik” isimli bir makale yazmıştım. Bu makalede seçim öncesi anket savaşlarının başladığını ifade ederek, online medyanın yaptığı anketlerle ilgili bazı noktalara dikkat çekmiştim. Hazır seçim sonuçları karşımızda duruyorken, online anketlerde bulunan sonuçlarla seçim sonrası tabloyu karşılaştırmak iyi olur.

Anketlere dikkat etmeliyiz

Amacım online anketlerin güvenilirliğini sorgulamak, aynı zamanda eğilim ölçme işinin zannedildiği kadar da kolay bir iş olmadığına dikkat çekmektir. Tümevarım tekniği ile bir sonuca ulaşmaya çalışıyorsak, bu noktada bazı değişkenleri kontrol etmemiz gerekiyor. Bu değişkenler arasında yaş, oy kullanılacak bölge, cinsiyet ve benzeri veriler vardır. Online anketler teknik olarak bu tür verilerin toplanmasına izin veriyor olsa dahi, anketi

dolduran kişinin tespit edilememesinden dolayı hata payı oranı artmaktadır. Tüm bunlar da anketin tutarlılığı ve geçerliliğini etkileyen faktörlerdir ki bu sonuca da yansıyor.

Sonuçlar tespit edilemedi

Yerel kuruluş organları genel seçimleri öncesi takip edebildiğim kadarıyla iki tane online anket sonucu yayımlandı. Gündem Kıbrıs ve Kıbrıs Postası tarafından yayımlanan anketler ile seçim sonuçlarını karşılaştırdım. Her iki anket sonucunda da dört büyük ilçenin belediye başkanının kim olacağı doğru tespit edilemedi. Gündem Kıbrıs'ın anketine katılanlar, Güzelyurt Belediyesi'nin başkanını doğru tahmin etmiş oldu. Tabii bu anket sonuçlarının seçime son iki hafta kala yayımlandığı gerçeğini de unutmamalıyız. Yani son iki hafta kala kararsız seçmenin veya serseri oyların yer değiştirmesi mümkündür. Ancak genelde bu tür oyların seçim sonuçlarını ciddi oranda etkilemesi beklenmez.

Yarışın içindeki adaylar tespit edildi

Örneğin Lefkoşa Türk Belediyesi için her iki anket sonucu da Kadri Fellahoğlu'nun önde olduğunu bizlere söylerken, ortaya çıkan tabloda yüzde 37,9 oy oranı ile Mehmet Harmancı ipi göğüsleyen isim oldu. Mehmet Harmancı'nın yarışın içinde olduğu her iki anket sonucunda da ortaya çıkmıştı. Her iki anket sonucu da Harmancı'nın yüzde 35'in üzerinde oy oranını aşacağını tutturmuştur. Aynı yorumu Gazimağusa için de yapmamız mümkündür. İsmail Arter'in son güne kadar yarışın içinde olduğu anket sonuçlarıyla destekleniyordu. Nitekim seçimin galibi yüzde 55,3 ile İsmail Arter oldu.

Anketlerde sürpriz yaşandı

Girne Belediyesi'ne baktığımızda ise iki anket sonucunda da Sümer Aygün ismi öne çıkarken seçimi yüzde 43,91 oy yüzdesi ile kazanan Nidai Güngördü ya ikinci ya da üçüncü sırada yer alıyordu. Güzelturt'ta yarışın iki aday arasında geçeceğini anketler bize söylüyordu. Sonuca da bu şekilde yansıdı ve Mahmut Özçınar yüzde 52,5 ile tekrardan belediye başkanı seçildi. İskele'de ise tam bir sürpriz yaşandı; zira anket sonuçlarına göre yarışın Hüseyin Alanlı ve Halil İbrahim Orun arasında geçmesi tahmin ediliyordu. Ancak seçime bağımsız olarak katılan Hasan Sadıkoğlu İskele'nin yeni belediye başkanı oldu. Anketlerde fazla şans tanınmayan Sadıkoğlu, halktan oy toplamayı başardı.

Anketler öngörüdür

Diğer belediyeleri tek tek incelememe rağmen yer darlığından dolayı sonuçlarını genel olarak karşılaştıracam. Her iki anket sonuçlarına göre; toplam 28 belediyenin sadece 14 tanesi doğru olarak tespit edilebildi. İki anket sonucunda da ortak olarak 10 belediye başkanının ismi "kazanabilir" diye öne çıktı. Söz konusu belediyelerde ortaya çıkan isimlerin ipi göğüslediği görüldü. Lefkoşa, Gazimağusa, Girne, Büyükkonuk ve Tatlısu Belediyeleri'nde ise iki anket sonucunda da çıkan isimler aynı olmasına rağmen, seçimi farklı isimler kazandı. Sonuçta bu anketlerin eğilim belirlediğini unutmamalıyız. Anketlerin yüzde yüz her şeyi öngörmesi mümkün olmasa bile eğilimleri belirlemede önemli bir araç olduklarını söylemeliyiz.

Ankette yönetime dikkat

Online anketlerin bu süreçte seçmen kitlesine yardımcı olmaya çalışması takdir edilmelidir. Ancak 28 belediye arasından yarısının sonucunun önceden tahmin edilebilmesi ise üzücüdür. Bu noktada ankette bilgi toplarken yararlanılan yöntemlerin gözden geçirilmesi

gerekiyor. Oy verenlerin kimler olduğunu kontrol edemediğimize göre, en azından bir kişinin birden fazla oy kullanabilmesi sağlanmamalı. Anketin başında “lütfen oy kullanacağınız yere göre oy veriniz” şeklinde uyarılar yapılmalı. Bu sistemi kullananlara güvenmekten başka remiz olmadığını düşünürsek, sonuçların daha sağlıklı olabilmesi için vatandaşın da bilgilendirilmesi ve desteğinin alınması gerekiyor. Online anket sonuçları belli ki bazı başkan adaylarında rehavete yol açarken, bazılarının da yarışın içinde olduğunu görmesi ile çalışmalarını hızlandırdığını söyleyebiliriz. Birçok açıdan ezber bozan bu seçimde, online anket sonuçlarının yüksek oranda yanılđıya uğradığı bir gerçektir.